

Ewa Runesdotter har ägnat sig åt släktforskning på heltid i 25 år. Hon brinner för att undervisa andra och har många saker på gång. Bland annat vill hon skriva en roman om en kvinna i egna släkten, som dömdes till döden för giftmord.

”Jag får en kick av att hjälpa andra”

TEXT: **CECILIA SANDBRING**

Jag ringer upp Ewa Runesdotter en regnig och blåsig dag. Hon har precis varit ute och handlat med en kompis, och berättar om hur stort utbudet av butiker är i hemstaden Kristianstad.

När Ewa inte är ute på stan har hon fullt upp med släktforskning. Hon håller kurser och föreläsningar i Vuxenskolans regi, driver det egna företaget AnEken – och så är hon en av Släkthistorias experter.

Finns det ännu mer på din lista över släktforskningsverksamhet?

– Jag skriver läroböcker i släkt- och fastighetsforskning och så sysslar jag en del med uppdragsforskning. Under pandemin kom jag igång med digitala kurser i släktforskning, och det var lyckat. Jag nådde många fler än tidigare och jag har fortsatt med det. Vi brukar vara en grupp på åtta personer utspridda i landet och jag berättar om ämnen som bouppteckningar, jordeböcker, domböcker, mantalslängder, soldater, fastighetsforskning och annat man har nytta av som släktforskare

Att sprida kunskaperna verkar vara viktigt för dig?

– Jag tycker att det är väldigt roligt att hjälpa mina elever och långtar alltid till nästa gång. Jag får en kick

av att hjälpa andra och ger mig inte förrän jag löst ett problem!

Var har du dina egna rötter?

– På morfars sida är det till stor del i Åhus, Ripa och Horna i Skåne. På mormors sida Västra Vram och även ner mot Stora Herrestad och Stora Köpinge. På farfars sida är det nästan bara i Bräkne-Hoby i Blekinge. Farmor kom från Mölleryd i Hjortsberga i Blekinge – och det är mycket i Tving och Fridlevstad. Och i Kronobergs län är det bland annat i Tingsås, Urshult och Väckelsång.

Har du släktforskat länge?

– Jag började redan på 1970-talet. I början av 1990-talet åkte jag och min kusin runt i Blekinge och Småland där släktingarna hade bott. När vi kom till hembygdsföreningen i Vissefjärda berättade jag att bland alla bönder och torpare fanns min farmors mormors far som var riksdagsman och häradsdomare. Och Henning Skårin, som jag träffade där, visste mycket om den släkten. Henning hade ägt det välbevarade Kyrkeby bränneri och var mycket kunnig om

allt. Vi brevväxlade i många år och jag åkte även dit igen. Han berättade om tre kyrkoherdar i rakt nedstigande led som fanns på den här släktgrenen. Och via dem kom jag sedan vidare in i gamla adelssläkter – Halvhjort, Stenbock och ända ner till Knut den helige på 1000-talet. När man kommer så här långt tillbaka är det svårt att veta vilka källor man kan lita på och vad som egentligen stämmer. Och då fick jag även mycket hjälp av Tor Flensmarck i Vä, som jag känt i över 35 år.

Hur blev du intresserad av släktforskning från början?

– Min farmor har alltid berättat mycket om sin släkt. När vi hälsade på i torpet i Bräkne-Hoby samlades vi alla runt henne för att lyssna. Hon var född 1892 och hade koll på fem generationer tillbaka i tiden. Hon berättade även om andra som hade bott i bygden. Jag lyssnade och fick tidigt ett stort intresse för släkthistoria.

– Jag var inte alls intresserad av att läsa om kungar i skolan, men tyckte det var roligt när vi besökte ▶

”Jag kom vidare in i gamla adels-
släkter – Halvhjort, Stenbock och
ända ner till Knut den helige.”

Ewa Runesdotter är en flitig undervisare när det gäller släktforskning och svarar också på frågor i Släkthistorias expertpanel.

Ewa Runesdotter

FÖDD: 1957 i Åhus, Skåne.

FAMILJ: Två vuxna söner, fyra barnbarn, en halvsyster.

BOR: Lägenhet i Kristianstad.

YRKE: Tidigare karttekniker, släktforskare på heltid sedan 1998.

En somrig bild ur familjealbumet: Ewas farbror Erik Svensson och hans fru Gunny, född Hammarlund, samt farfar Oskar Edmund Svensson och farmor Augusta, född Jönsson. Cirka 1945.

PRIVATFOTO

Ewa har en av sin farmors gamla biblar, med namn antecknade på dem som haft den.

PRIVATFOTO

► slottsruinen i Åhus. Klasskamraterna sprang runt och busade, men jag satt på en sten och funderade kring dem som hade bott där för flera hundra år sedan.

Har du någon favoritana?

– Det finns en stark kvinna som hette Karin Nilsson – och hon var en giftmörderska. Karin var bara 15 år när föräldrarna bestämde vem hon skulle gifta sig med. När hon var i 35-årsåldern blev hon förälskad i den nya drängen på gården, och låg då rättgift i sin makes mat för att bli av med honom. Men en tid efter att han hade begravts fattade grannarna misstankar om mord, och mannen grävdes upp för att obduceras. Karin erkände förgiftningen och dömdes av rätten.

– Det som är så oerhört intressant är att jag får reda på mycket om den här tiden genom att läsa domstolens protokoll. Förhören höll på i flera dagar. Man får reda på hur de bodde, vad de åt, vad de hade på sig och vad de pratade om.

Dömdes Karin Nilsson till döden för mordet?

– Hon satt i Bräkne häradshäkte i över ett år innan hon 1794 avrättades i Asarum. Det hade skickats in tre nådeansökningar till Kungl Maj:t som hade blivit avslagna. Avrättningen blev uppskjuten fem månader. Troligen

”På senare tid har jag blivit mer och mer intresserad av hur kvinnorna levde förr i tiden.”

var hon gravid när hon sattes i fängelse, och man avrättade inte gravida. Jag har inte hittat information om någon födsel, så jag gissar att hon fick missfall. Hon blev halshuggen och bränd på bål. Så fruktansvärt!

Har du grävt fram fler livsöden?

– Ja, på senare tid har jag blivit mer och mer intresserad av hur kvinnorna levde förr i tiden. Vilket hårt liv de hade! De fick ofta ut och arbeta igen dagen efter att de hade fött barn. Och gifta kvinnor blev ju inte myndiga förrän 1921.

– Jag brukar leta efter kvinnor i Arkiv Digital's fängelseböcker och följa deras öden. Sedan skriver jag ner deras livshistorier. Jag har många yngre personer på mina kurser och för dem är det ännu svårare att förstå hur hårt livet var förr.

– Jag planerar att skriva en roman om giftmörderskan också. Den ska börja när hon gifter sig och handla om tiden fram till slutet. Jag ska försöka förstå vad hon gick igenom och förmedla hennes känslor och tankar.

Vad har du mer för planerat framöver?

– Just nu släktforskar jag åt en svärdotter, för hon vill göra släktböcker till barnen. Hon är bibliotekarie och kommer att skriva och lägga in bilder. Mitt äldsta barnbarn, som är elva år, är intresserad av att höra mer om släkten. Jag tror att om man vill intressera barn och unga så ska man inte lämna dem med en packe med namn och årtal, utan berätta om några få personer och visa bilder.

– Ett råd till andra är att skriva ner historien om sig själv också. Rätt vad det är finns man inte längre, och då finns det ingen som minns. Jag har skrivit om hela mitt liv och vad jag minns bakåt, och även berättat om mina barns uppväxt.

Är det roligt att vara expert i Släkthistoria också?

– Ja, det är det verkligen! Jag har svårt att göra saker som jag inte tycker är intressant, jag behöver motivation för att göra ett bra jobb. Det är fantastiskt kul att svara på alla möjliga och omöjliga frågor, och få gräva i arkiven för att hitta uppgifter. Så välkomna att skicka in fler frågor till expertpanelen! ●